

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 14/2021 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa (2021–2027) i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013

(2021/C 169/02)

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 30 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 ⁽¹⁾.
2. Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu w dniu 28 marca 2019 r. ⁽²⁾.
3. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął swoją opinię w dniu 12 grudnia 2018 r. ⁽³⁾, Komitet Regionów zaś przyjął swoją opinię w dniu 6 lutego 2019 r. ⁽⁴⁾.
4. Na posiedzeniu w dniu 20 grudnia 2018 r. Rada uzgodniła częściowe podejście ogólne (tylko artykuły) ⁽⁵⁾. W dniu 17 kwietnia 2019 r. Komitet Stałych Przedstawicieli zatwierdził mandat do negocjacji z Parlamentem Europejskim (pełny tekst zawierający zarówno motywy, jak i artykuły) ⁽⁶⁾. Odbyły się cztery posiedzenia trójstronne, a podczas ostatniego z nich w dniu 14 grudnia 2020 r. osiągnięto wstępne porozumienie.
5. W dniu 18 grudnia 2020 r. Komitet Stałych Przedstawicieli zatwierdził ostateczny kompromis ⁽⁷⁾ wynikający z posiedzeń trójstronnych.
6. W dniu 11 stycznia 2021 r. przedmiotowy tekst zatwierdziła Komisja Kultury i Edukacji (CULT) w Parlamencie Europejskim.

II. CEL

7. Głównymi celami programu są ochrona, rozwijanie i promowanie europejskiej różnorodności kulturowej i językowej oraz europejskiego dziedzictwa kulturowego i językowego oraz zwiększanie konkurencyjności i gospodarczego potencjału sektora kultury i sektora kreatywnego, w szczególności sektora audiowizualnego. Cele szczegółowe obejmują współpracę na szczeblu europejskim, tak aby wspierać tworzenie europejskich utworów i wzmacniać gospodarczy, społeczny i zewnętrzny wymiar europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego, promowanie konkurencyjności europejskiego sektora audiowizualnego, współpracy politycznej i działań innowacyjnych oraz pluralizmu mediów i umiejętności korzystania z mediów.
8. Program zachowuje strukturę poprzedniego programu „Kreatywna Europa” (2014–2020) z trzema odrębnymi komponentami: komponentem KULTURA obejmującym sektor kultury i sektor kreatywny, z wyjątkiem sektora audiowizualnego, komponentem MEDIA poświęconym sektorowi audiowizualnemu i komponentem MIĘDZYSEKTOROWYM służącym promowaniu działań przekrojowych, obejmujących wszystkie sektory kultury i sektory kreatywne.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

9. Parlament i Rada, w oparciu o wniosek Komisji, przeprowadziły negocjacje w celu zawarcia wczesnego porozumienia w drugim czytaniu na podstawie stanowiska Rady w pierwszym czytaniu, które Parlament byłby w stanie zatwierdzić w jego brzmieniu.

⁽¹⁾ Dok. 9170/18 + ADD 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 934.

⁽³⁾ Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 87.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 168 z 16.5.2019, s. 37.

⁽⁵⁾ Dok. 15618/18 + ADD 1.

⁽⁶⁾ Dok. 7526/19.

⁽⁷⁾ Dok. 13848/20.

10. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu zawiera następujące kluczowe elementy, co do których współprawodawcy osiągnęli porozumienie podczas posiedzeń trójstronnych:

Kwestie kluczowe

11. Zarządzanie

Parlament Europejski wyraził obawy dotyczące zarządzania programem, formułując postulat wprowadzenia ochrony przed podejmowaniem w okresie programowania inicjatyw, na które nie wyraził on uprzednio zgody. Współprawodawcy zgodzili się na sporządzenie zamkniętego wykazu działań w załączniku I (*Opis działań programu*) – bardzo szczegółowego pod względem merytorycznym; zatem elastyczność umożliwiono wyłącznie na poziomie wdrażania. Nowe działania mogą być wprowadzane jedynie w drodze przedkładanego przez Komisję wniosku w sprawie zmiany rozporządzenia. Gwarantuje to w trakcie trwania programu udział obu współprawodawców w podejmowaniu decyzji istotnych z politycznego punktu widzenia. Programy prac mają być przyjmowane w drodze aktu wykonawczego, przy czym komitet programu pozostaje mechanizmem kontroli sprawowanej przez państwa członkowskie. Przewiduje się stosowanie aktów delegowanych w celu opracowania przepisów dla ram monitorowania i ewaluacji, w tym zmian do załącznika II, po to by zmodyfikować lub uzupełnić wskaźniki.

12. Budżet

Porozumienie między współprawodawcami odpowiada puli środków finansowych określonej przez Radę Europejską w kontekście WRF na lata 2021–2027 (1 842 000 000 EUR w cenach bieżących), którą uzupełniono o dodatkowy przydział w wysokości 600 000 000 EUR w cenach z 2018 r. (w wyniku dostosowania dotyczącego poszczególnych programów przewidzianego w art. 5 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) 2020/2093). Współprawodawcy uzgodnili również, że zastosowany zostanie ten sam model podziału środków na komponenty, zarówno w odniesieniu do środków z puli środków finansowych, jak i tych z dodatkowego przydziału: co najmniej 33 % na realizację celu odpowiadającego komponentowi KULTURA, co najmniej 58 % na realizację celu odpowiadającego komponentowi MEDIA i do 9 % na realizację celu odpowiadającego komponentowi MIĘDZYSEKTOROWEMU.

13. Podmioty, które mogą otrzymywać dotacje bez zaproszenia do składania wniosków

Definiując podmioty kwalifikujące się do uczestnictwa w programie, Komisja zaproponowała dwa podmioty, które mogą otrzymywać dotacje bez zaproszenia do składania wniosków: Europejską Akademię Filmową i Młodzieżową Orkiestrę Unii Europejskiej. Choć pierwotne stanowisko Parlamentu było podobne do stanowiska Komisji: by uznać Europejską Akademię Filmową za beneficjenta wsparcia bezpośredniego (bez konkurencji) w szczególnym kontekście działalności związanej z nagrodą LUX, Rada w swoim początkowym stanowisku nie popierała tej propozycji, podkreślając, że uczciwa konkurencja powinna być warunkiem wstępnym dostępu do finansowania publicznego. Tekst będący wynikiem negocjacji nie przewiduje przyznawania dotacji określonym beneficjentom bez zaproszenia do składania wniosków. Zawiera jednak wyraźne odniesienie do nagrody LUX jako do jednego z działań, za pomocą których realizowane będą priorytety komponentu MEDIA (załącznik I). Jeśli chodzi o Młodzieżową Orkiestrę Unii Europejskiej, uzgodniony tekst: a) uznaje jej szczególny status w motywie 40; oraz b) w załączniku I przewiduje możliwość wsparcia tego podmiotu (rozwiązanie podobne do rozwiązania określonego dla nagrody LUX). Młodzieżowa Orkiestra Unii Europejskiej jest również przedmiotem listu intencyjnego przedłożonego przez Komisję.

14. Równe warunki działania

Oto główne elementy określające stanowisko Rady w tej szeroko dyskutowanej kwestii:

- stosowanie koncepcji „równych warunków działania” wyłącznie do komponentu MEDIA,
- uznanie potrzeby uwzględnienia różnic między państwami, jeśli chodzi o produkcję, dystrybucję, dostępność i trendy w konsumpcji treści audiowizualnych, a zwłaszcza jeśli chodzi o ich specyfikę językową i geograficzną,
- cel wspierania europejskich talentów – bez względu na ich lokalizację – w działaniu ponad granicami i na skalę międzynarodową,
- odzwierciedlenie koncepcji „równych warunków działania” za pomocą dwóch wskaźników (które jako takie są w stanie uchwycić istotne elementy programu i są wykorzystywane do oceny jego wyników).

15. *Podejście do sektora muzycznego*

Uzgodniony tekst zawiera zaktualizowany motyw 13 oraz uwypuklone odniesienie do sektora muzycznego w formule wprowadzającej dla działań sektorowych w ramach komponentu KULTURA. Zgodnie z propozycją Komisji sektor muzyczny został wskazany jako przedmiot takiego odrębnego działania sektorowego, obok sektora księgarskiego i wydawniczego, sektora architektury i dziedzictwa kulturowego oraz innych sektorów twórczości artystycznej, w których występują szczególne potrzeby.

16. *Włączenie społeczne*

Uzgodniony tekst zawiera nowe horyzontalne odniesienie do włączenia społecznego w ramach programu (umieszczone w art 3 – *Cele programu*).

Inne kwestie

17. Współprawodawcy zgodzili się zachować logo komponentu MEDIA, którego symbol graficzny został włączony do nowego załącznika dodanego do tekstu.
18. Jeżeli chodzi o uczestnictwo państw trzecich, w wyniku negocjacji uzgodniono, że wszystkie państwa trzecie uczestniczące w komponentach MEDIA i MIĘDZYSEKTOROWY muszą spełniać warunki określone w dyrektywie o audiowizualnych usługach medialnych. W należycie uzasadnionych przypadkach państwa objęte europejską polityką sąsiedztwa mogą skorzystać z odstępstwa od tego obowiązku. Należące do EOG państwa EFTA, kraje kandydujące oraz potencjalne kraje kandydujące, które w pełni uczestniczyły w programie na lata 2014–2020, będą korzystać z okresu przejściowego, aby dostosować swoje prawo krajowe do zmienionej dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych. Państwa trzecie uczestniczące jedynie w komponentie KULTURA mają możliwość ustanowienia biura programu.
19. Kilka przepisów zmieniono, aby zapewnić horyzontalne podejście do wszystkich dossier związanych z wieloletnimi ramami finansowymi. Chodzi o kwestie takie jak dodanie w artykule 1 czasu trwania programu dostosowanego do ram czasowych wieloletnich ram finansowych 2021–2027, uczestnictwo państw trzecich, ochrona interesów finansowych Unii, pieczęć doskonałości, finansowanie skumulowane i alternatywne oraz moc wsteczna.

IV. PODSUMOWANIE

20. Stanowisko Rady w pierwszym czytaniu w pełni odzwierciedla kompromis osiągnięty przez Parlament Europejski i Radę w negocjacjach prowadzonych przy wsparciu Komisji. Kompromis ten został potwierdzony pismem przewodniczącej parlamentarnej Komisji Kultury i Edukacji do przewodniczącego Komitetu Stałych Przedstawicieli (15 stycznia 2021 r.). W piśmie tym przewodnicząca Komisji Kultury i Edukacji stwierdza, że jeżeli Rada oficjalnie przekaze Parlamentowi swoje stanowisko w uzgodnionej formie, przewodnicząca zaleci, by Parlament Europejski na posiedzeniu plenarnym zatwierdził stanowisko Rady bez poprawek w drugim czytaniu, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.
-